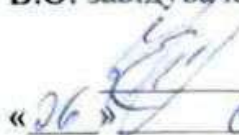

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.О. завідувача кафедри, професор

 Олена КНЯЗЄВА
«26» 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.О. декана факультет
економіки та управління

 Аркадій ТОПОВ
«26» 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.О. проректора з науково-
педагогічної та методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ
«28» 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОЗ 10 МІКРО І МАКРОЕКОНОМІКА

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
**СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ**

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
D «БІЗНЕС, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПРАВО»
D3 «МЕНЕДЖМЕНТ»
«МЕНЕДЖМЕНТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ОДЕСА – 2025

Робоча програма освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» для здобувачів за освітньою програмою «Менеджмент» спеціальності D3 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: **Олена Князева**, доктор економічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри економічної теорії і економіки підприємства

Робоча програма (зі змінами) розглянута і схвалена на засіданні кафедри *економічної теорії і економіки підприємства*

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

Олена КНЯЗЄВА

Гарант освітньої програми

Анна ДІДУР

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>D</u> <u>«Бізнес, адміністрування та право»</u> Спеціальність: <u>D3 «Менеджмент»</u> Освітня програма <u>Менеджмент</u>	Обов’язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферат</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	1-й, 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: <u>перший бакалаврський</u>	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		62 год.	108 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		Іспит 2 сем.	Іспит 2 сем.

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 58/62;

для заочної форми навчання – 12/108.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мікро та макроекономіка у системі економічних знань займає провідне місце, оскільки вона виступає методологічною базою для цілої системи економічних наук, розкриває основоположні базові поняття, економічні закони, категорії, принципи господарювання, які реалізуються в усіх галузях і сферах людської діяльності. Дана освітня компонента дає можливість вивчати закони розвитку економічних систем, діяльність економічних суб'єктів, спрямовану на ефективне господарювання в умовах обмежених ресурсів, з метою задоволення своїх безмежних потреб. Розкриваючи і формуючи економічні категорії і закони, мікро-макроекономіка тим самим збагачує знання людей, примножує інтелектуальний потенціал суспільства, розширює науковий світогляд людей, сприяє науковому передбаченню економічного розвитку суспільства. Освітній компонент «Мікро та макроекономіка» відноситься до складу обов'язкових освітніх компонент освітньо-професійної програми «Менеджмент» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Мета освітнього компонента: полягає у формуванні в майбутніх спеціалістів нової системи економічних знань, яка б відповідала сучасним умовам ринкових відносин в Україні. Ознайомлення з основними характеристиками ринкових процесів в економіці.

Предмет освітнього компонента: теоретичні та практичні знання щодо формування навиків необхідних для аналізу реальних економічних процесів та прийняття на основі цього, обґрунтованих рішень з приводу економічних проблем.

Завдання освітнього компонента «Мікро та макроекономіка»:

- навчити здобувачів вищої освіти використовувати універсальний інструментарій для вивчення поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах;
- дослідження ефективності господарювання на макро- та макрорівні;
- оцінка ролі держави у створенні стабільної економічної системи;
 - сприяння підготовці кваліфікованих спеціалістів, здатних вміло орієнтуватись в умовах ринкової економіки України.
- сформувати сучасне економічне мислення та світогляд здобувачів.

У результаті вивчення освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки;
- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

Вміти:

- аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально- економічних і трудових відносин;
- використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки;
- абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;
- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» у здобувача вищої освіти формуються:

загальні компетентності:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК 9. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

фахові (спеціальні) компетентності:

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

Програмні результати вивчення дисципліни «Мікро та макроекономіка»:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Усього - го	денна форма						заочна форма				
		у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 - Економічна система, показники та моделі її розвитку												
1. Предмет і методи мікроекономіки	7	2	2	-	-	2	8	2	-	-	-	6
2. Економічна система. Показники функціонування економічної системи	8	2	2	-	-	2	10	2	2	-	-	6
3. Макроекономічна нестабільність	6	2	-	-	-	4	6	-	-	-	-	6
4. Бюджетно-податкова політика	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
5. Грошовий ринок та монетарна політика	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
6. Міжнародна торгівля та її теорії	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
7. Торговельна політика	6	2	-	-	-	4	8	-	-	-	-	8
8. Економічне зростання та його фактори	8	2	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Модульна контрольна робота № 1	2	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	61	16	14	-	-	31	60	4	2	-	-	54
Змістовий модуль 2 - Мікроекономічний аналіз та теорія фірми												
1. Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги	8	2	2	-	-	4	10	2	2	-	-	6
2. Еластичність попиту й пропозиції	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
3. Аналіз поведінки споживача	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
4. Теорія фірми: виробництво і витрати	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
5. Недосконала конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія	6	2	-	-	-	4	8	-	-	-	-	8
6. Монополія: антимонопольна політика	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
7. Ринки факторів виробництва: праця, капітал та природні ресурси	8	2	2			4	10	-	2	-	-	8
Модульна контрольна робота № 2	5	-	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	59	14	14	-	-	31	60	2	4	-	-	54
Усього годин	120	30	28	-	-	62	120	6	6	-	-	108

4. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

4.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1 - Економічна система, показники та моделі її розвитку

Тема 1. Предмет і методи мікро-макроекономіки.

Макроекономіка як наука та навчальна дисципліна. Становлення макроекономіки як науки. Макроекономіка в системі економічних наук. Ключові проблеми макроекономіки. Об'єкти та суб'єкти макроекономіки. Суб'єкти макроекономіки: домашні господарства; підприємницький сектор; державний сектор; сектор закордон. Основні види їх економічної активності. Макроекономічні агрегати. Визначення предмета макроекономіки.

Макроекономіка та економічна політика. Рівні макроекономічного аналізу.

Позитивна і нормативна макроекономіка.

Методи макроекономіки: наукової абстракції, фактологічний, кількісний, генетичний, функціональний, причинно-наслідковий, кореляційний, економіко-математичні методи, метод моделювання, графічний.

Предмет мікроекономіки. Зміст, структура, функції мікроекономічної теорії.

Методи мікроекономічного аналізу: абстракція та моделювання.

Позитивний та нормативний аналіз явищ економічного характеру.

Обмеженість ресурсів та проблема вибору. Фундаментальні завдання економіки і роль системи цін у їх вирішенні.

Тема 2. Економічна система. Показники функціонування економічної системи.

Поняття економічної системи як об'єкта макроекономіки. Основні ознаки економічної системи: множина елементів, множина зв'язків, цілісність, структура, сталість, динамізм замкнутість, відкритість. Види економічних систем: мала замкнута економічна система, велика замкнута економічна система, велика відкрита економічна система.

Ресурси економічної системи: відтворювані, невідтворювані; ендегенні, екзогенні; обмежені, необмежені. Обмеженість ресурсів і необмеженість потреб. Необхідність вибору. Двосекторна модель кругообігу ресурсів економічної системи. Кругообіг ресурсів у малій замкнутій економічній системі. Кругообіг ресурсів у великій замкнутій економічній системі. Кругообіг ресурсів у великій відкритій економічній системі.

Використання ресурсів. Повна зайнятість ресурсів та повний продукт праці. Крива виробничих можливостей. Соціально-економічні проблеми повної зайнятості ресурсів: дефіцитність економіки, витрати виробництва, якість продукції, конкурентоспроможність, науково-технічний прогрес, темпи

економічного зростання. Необхідність та суть трансформації ресурсів. Суть закону зростаючих витрат. Суть закону спадаючої дохідності.

Загальна характеристика макроекономічних показників. Вимоги до макроекономічних показників: об'єктивність, достовірність, всезагальність.

Валовий суспільний продукт та методи обчислення. Похідні валового суспільного продукту: кінцевий суспільний продукт, національний дохід.

Валовий внутрішній продукт. Валовий національний дохід. Методи обчислення валового внутрішнього продукту: метод потоку товарів; метод потоку доходів. Похідні валового внутрішнього продукту: чистий внутрішній продукт: національний дохід; особистий дохід; особистий дохід, що є в розпорядженні громадян. Основні макроекономічні тотожності.

Номинальний і реальний валовий внутрішній продукт. Дефлятор валового внутрішнього продукту. Індеси цін. Індеси споживчих цін: індекс Ласпейреса, індекс Пааше, індекс Фішера.

Валовий внутрішній продукт та економічний добробут. ВВП та поза-ринкові економічні процеси. Валовий внутрішній продукт і тіньова економіка.

Валовий внутрішній продукт України та особливості динаміки його структури.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Суть макроекономічної нестабільності та форми її прояву. Види економічних коливань. Середній економічний цикл та його фази. Функції економічної кризи. Теорії економічних циклів.

Економічна криза в Україні: основні параметри, особливості та причини. Безробіття, його суть, критерії та види. Природне безробіття. Безробіття як проблема позитивної і нормативної макроекономіки. Рівень безробіття. Фактичний і природний рівень безробіття. Закон Оукена.

Безробіття і проблема рівноваги на ринку праці. Попит на працю. Класична функція попиту на працю. Кейнсіанська функція попиту на працю. Пропозиція праці. Рівновага на ринку праці.

Безробіття в Україні: динаміка, структура.

Інфляція. Види інфляції: інфляція попиту, інфляція витрат. Розвиток інфляції та вплив на національне виробництво. Інфляція та реальний дохід. Очікувана і не передбачувана інфляція. Інфляція і процентна ставка. Номинальна і реальна процентна ставка. Ефект Фішера. Збалансована і незбалансована інфляція. Характер прояву придушеної інфляції, повзучої інфляції, галопуючої інфляції, гіперінфляції. Визначення рівня інфляції. Причини інфляції.

Інфляція в Україні: характер та причини. Інвалютна складова інфляції в Україні. Антиінфляційна політика та її складові. Взаємозв'язок інфляції і безробіття.

Тема 4. Бюджетно-податкова політика.

Суть бюджетно-податкової політики. Основні її функції. Інструменти фіскальної політики. Податки, їх суть та функцій.

Податкова система. Принципи побудови податкової системи. Прямі і непрямі податки. Види непрямих податків. Податкова ставка. Види податкових ставок: нульова, пільгова, середня, гранична. Вплив податків на національне виробництво. Мультиплікатор податків.

Державні видатки: поточні та довгострокові. Основні напрями державних видатків: державне споживання, трансферти, капіталовкладення, сплата відсотків. Мультиплікатор державних закупівель. Мультиплікатор державних трансфертів.

Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Бюджетні дефіцити та надлишки. Автоматичні вмонтовані стабілізатори економіки. Структурний і циклічний дефіцити державного бюджету. Вплив бюджетного надлишку на економіку. Інфляційні та неінфляційні способи фінансування бюджетного дефіциту. Ефект витіснення.

Характерні риси податково-бюджетної політики в Україні. Причини дефіциту державного бюджету, його динаміка, причини та способи фінансування.

Тема 5. Грошовий ринок та монетарна політика.

Суть грошей, їх функції та властивості. Грошові агрегати.

Попит на гроші. Класична теорія попиту на гроші. Кейнсіанська теорія попиту на гроші. Трансакційний попит на гроші. Попит на гроші за мотивом перестороги. Попит на гроші як на майно (спекулятивний попит). Попит на гроші та процентна ставка.

Пропозиція грошей. Банківська система. Національний банк та емісія грошей. Комерційні банки і депозити. Грошова база або гроші підвищеної сили. Створення грошей системою комерційних банків. Грошовий мультиплікатор. Грошова маса. Рівновага на грошовому ринку. Умови рівноваги на грошовому ринку. Крива LM.

Монетарна політика. Цілі та види монетарної політики. Інструменти грошово-кредитної політики. Операції на відкритому ринку. Облікова ставка та її регулювання. Зміна норми обов'язкового резервування.

Взаємозв'язок грошово-кредитної та податково-бюджетної політики. Передавальний механізм кредитно-грошової політики та її зв'язок з податково-бюджетною і валютною політикою.

Особливості грошово-кредитної політики в Україні на сучасному етапі.

Тема 6. Міжнародна торгівля та її теорії.

Національна економіка - складова світової. Відкритість національної економіки. Рахунки національного доходу у відкритій економіці. Міжнародна торгівля: необхідність та роль у розвитку національної економіки.

Економічні переваги. Теорія абсолютних переваг А.Сміта. Теорія порівняльних переваг Д.Рікардо. Торгівля при постійних витратах заміщення. Торгівля в умовах зростаючих витрат заміщення. Теорія Хекшера-Оліна. Парадокс Леонтьєва. Теорія Портера.

Попит і пропозиція на світовому ринку. Рівноважна ціна на світовому

ринку. Вигоди від зовнішньої торгівлі та розподіл доходу.

Тема 7. Торговельна політика.

Види торговельної політики: експансіоністська, протекціоністська, політика вільної торгівлі.

Інструменти протекціоністської торговельної політики. Тариф на імпорт та механізм його дії. Наслідки введення тарифу на імпорт. Аргументи і контраргументи на користь введення митних тарифів.

Нетарифні обмеження в міжнародній торгівлі. Порівняльний аналіз тарифів і квот на імпорт. «Вибіркова» протекціоністська торговельна політика та її причини. Чинники, що спричиняють загальну тенденцію до лібералізації зовнішньої торгівлі.

Інструменти експансіоністської торговельної політики. Виробничі субсидії. Експортні субсидії. Компенсаційне мито. Демпінг і антидемпінгові заходи. Характерні риси зовнішньої торгівлі України на сучасному етапі.

Тема 8. Економічне зростання та його фактори.

Поняття і фактори економічного зростання. Моделі економічного зростання: Сміта і Рікардо; К. Маркса і В. І. Леніна. Деформації галузевої структури економіки колишнього СРСР та причини затухання темпів його розвитку. Необхідність та основні напрями реструктуризації економіки України. Кейнсіанські моделі економічного зростання: модель Домара, модель Харода.

Неокласична модель економічного зростання Солоу. Зміна запасу капіталу. Інвестиції і вибуття та рівноважний сталий рівень капіталоозброєності. норма нагромадження та зміна інвестицій. Поняття “золотого правила”. Збільшення населення і його вплив на капіталоозброєність та економічне зростання. науково- технічний прогрес в моделі економічного зростання Солоу.

Необхідність, чинники, передумови та проблеми переходу до економічного зростання в Україні.

Змістовий модуль 2 - Мікроекономічний аналіз та теорія фірми.

Тема 9. Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги.

Ринковий механізм. Економічна природа попиту та пропозиції. Функція попиту. Закон попиту. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага. Дефіцит та надлишок. Порівняльна статика ринку. Динаміка ринку. Фактори, що визначають попит і пропозицію. Соціальні фактори, які впливають на попит та пропозицію. Замінність товарів. Питома вага в доході споживача. Предмети розкоші і предмети необхідності. Фактор часу.

Вплив держави на ринок: роль податків, субсидій, цінових обмежень та інших заходів державного регулювання.

Попит і пропозиція на ринку праці: як попит на певні професії впливає на заробітну плату та зайнятість.

Проблеми сучасних ринків: як попит і пропозиція працюють на ринках криптовалют, нерухомості чи сільськогосподарської продукції.

Поведінкова економіка: як психологічні фактори впливають на попит і пропозицію, відхиляючись від класичних моделей.

Історичні аспекти: дослідження внеску економістів (наприклад, Адама Сміта, Альфреда Маршалла) у формування теорій попиту та пропозиції.

Тема 10. Еластичність попиту й пропозиції.

Поняття еластичності. Коефіцієнт еластичності. Цінова еластичність попиту. Фактори цінової еластичності попиту. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Короткострокова та тривала пропозиція. Перехресна еластичність. Фактори цінової еластичності пропозиції: мобільність виробничих систем, вартість і доступність ресурсів. Розрахунок еластичності. Вплив еластичності на маркетингову політику та управління збутом товарів та послуг. Поведінкова модель попиту та пропозиції

Визначення еластичності попиту та пропозиції, їхній зв'язок та взаємозалежність. Коефіцієнти еластичності: цінова, дохідна, перехресна.

Фактори, що впливають на еластичність попиту (замінники, рівень доходу, частка витрат у бюджеті). Фактори, що впливають на еластичність пропозиції (час, технології, виробничі можливості).

Тема 11. Аналіз поведінки споживача.

Основи теорії поведінки споживача. Вимоги та умови визначення споживчого вибору.

Споживчі уподобання. Крива байдужості. Карта кривих байдужості.

Властивості кривих байдужості.

Гранична норма заміщення. Бюджетне обмеження. Фактори, які впливають на бюджетну лінію. Рівновага споживача. Споживчий вибір. Різниця між дослідженням ринку та розумінням споживачів. Важливість інформації про поведінку споживачів. Робота зі статистикою поведінки споживачів.

Теорія корисності: аналіз поведінки споживача в умовах ризику

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід – споживання». Крива Енгеля.

Ефект заміщення та ефект доходу в теорії споживання. Парадокс Гіффена.

Моделювання поведінки споживача для товарів-замінників та взаємодоповнюючих товарів.

Тема 12. Теорія фірми: виробництво і витрати.

Фірма як економічний суб'єкт та її ознаки. Спрощена схема ринково-виробничої системи. Види фірм: фірма з одноосібним власником, партнерство,

корпорація. Функції фірм. Мотивація поведінки підприємства.

Фактор часу і періоди функціонування підприємства. Поняття загального, середнього та граничного доходу.

Технологія виробництва. Виробнича функція. Властивості виробничої функції. Короткостроковий період. Довгостроковий період. Ізокванти.

Закон спадної віддачі. Взаємозаміна виробничих факторів. Гранична норма технологічного заміщення праці капіталом.

Ефект масштабу. Додатний ефект масштабу виробництва. Від'ємний ефект масштабу виробництва.

Мотивація поведінки фірми. Бухгалтерська оцінка діяльності фірми. Економічна оцінка діяльності фірми. Альтернативні витрати. Взаємозв'язок витрат і прибутку.

Витрати виробництва. Постійні витрати. Змінні витрати. Сукупні або загальні витрати. Граничні витрати. Витрати фірми у короткостроковому періоді. Витрати фірми в довгостроковому періоді.

Тема 13. Недосконала конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія.

Стратегія фірми в умовах монополістичної конкуренції. Характерні риси монополістичної конкуренції. Короткострокова рівновага фірми при монополістичній конкуренції.

Стратегія фірми в умовах олігополії. Характерні ознаки олігополії. Особливості поведінки олігополіста на ринку. Моделі олігополістичного ціноутворення. Картель.

Основні методи несумлінної конкуренції : економічне (промислове) шпигунство; підробка продукції конкурентів; підкуп і шантаж; обдурювання споживачів; махінації з діловою звітністю; валютні махінації; приховування дефектів тощо

Методи збирання інформації про конкурентів: публікації конкурентів і звіти про діяльність фірм; відомості, що дали публічно колишні службовці конкурентів; щорічні фінансові звіти; огляди ринків і доповіді інженерів-консультантів; видання, що їх видають конкуренти; аналіз виробів конкурентів; звіти зарубіжних філій тощо.

Тема 14. Монополія: антимонопольна політика.

Монополія. Монопольна влада. Різновиди монополій. Короткострокова монопольна рівновага. Довгострокова монопольна рівновага. Принципи ціноутворення в умовах монопольної влади.

Монопсонія. Обмеження влади над ринком: антимонопольна політика.

Ринок „чистої” конкуренції. Ринок ”чистої” монополії. Ринок монополістичної конкуренції. Ринок олігополії. Цінова та нецінова конкуренція в умовах монополії.

Сутність, мета та інструментарій державного регулювання конкуренції.

Правові засади державного регулювання конкуренції.

Антимонопольний комітет як спеціальний орган державної політики у сфері конкуренції.

Відповідальність за порушення законодавства про захист конкуренції.

Закордонний досвід формування системи антимонопольного регулювання.

Регулювання конкуренції як діяльність держави.

Формування моделі державного регулювання конкуренції в Україні.

Методи та засоби державного регулювання конкурентного середовища.

Особливості монополізації економіки в Україні.

Природні монополії в Україні: економічні особливості, проблеми державного регулювання.

Тема 15. Ринки факторів виробництва: праця, капітал та природні ресурси.

Попит і пропозиція на фактори виробництва. Мінімізація витрат. Крива попиту фірми на ресурс. Еластичність попиту на фактори виробництва. Пропозиція факторів виробництва. Крива пропозиції в умовах недосконалої конкуренції.

Ринок послуг праці. Пропозиція праці. Ринок капіталів. Інвестування. Ринок землі. Рента.

Ринки факторів виробництва: роль, структура та особливості.

Взаємозв'язок ринків факторів виробництва та їх вплив на загальну економіку.

Державне регулювання ринків факторів виробництва: інструменти та наслідки.

Сучасний ринок праці: тенденції, виклики та перспективи. Ефективність ринку праці: механізми формування заробітної плати. Вплив трудової міграції на ринок праці в Україні. Роль профспілок та колективних договорів на ринку праці. Вплив технологій та автоматизації на ринок праці.

Ринки капіталу: структура, функції та механізми функціонування. Інвестиційна діяльність та її вплив на економічне зростання. Банківська система як ключовий елемент ринку капіталу. Роль фондового ринку у мобілізації капіталу.

Вплив фінансової кризи на ринок капіталу.

Економічні аспекти використання природних ресурсів. Проблеми виснаження природних ресурсів та шляхи їх вирішення. Екологічний податок: його роль у регулюванні ринку природних ресурсів. Сталий розвиток та збереження природних ресурсів. Міжнародні ринки природних ресурсів.

4.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовий модуль 1. Економічна система, показники та моделі її розвитку 16 год	
1	Предмет і методи мікро та макроекономіки (2 год) 1. Предмет і задачі курсу 2. Об'єкти і суб'єкти макроекономіки 3. Макроекономіка та економічна політика 4. Методи макроекономіки
2	Економічна система. Показники функціонування економічної системи (2 год) 1. Поняття та основні ознаки економічної системи 2. Використання виробничих ресурсів 3. Соціально-економічні проблеми повної зайнятості ресурсів. 4. Загальна характеристика валового внутрішнього продукту. 5. Основні макроекономічні показники. 6. Принципи та особливості розрахунку ВВП.
3	Макроекономічна нестабільність (2 год) 1. Причини, види і тривалість економічних циклів. 2. Безробіття, його суть, причини та наслідки. Закон А. Оукена. Крива М. Лоренца. 3. Інфляція та причини її виникнення. Види і типи інфляції. 4. Економічні та соціальні наслідки інфляції і безробіття.
4	Бюджетно-податкова політика (2 год) 1. Суть та основні функції фіскальної політики 2. Податки, їх суть, види та функції. 3. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. 4. Державний бюджет та державний борг.
5	Грошовий ринок та монетарна політика (2 год) 1. Поняття та типи грошових систем. 2. Банки та банківська система. Грошовий та депозитний мультиплікатори. 3. Грошово-кредитна політика держави. 4. Пропозиція грошей і бюджетне обмеження уряду. 5. Небанківські фінансово-кредитні установи.
6	Міжнародна торгівля та її теорії (2 год) 1. Міжнародна торгівля: її причини та суть 2. Теорія меркантилізму. 3. Теорія абсолютної переваги, теорія порівняльної переваги. 4. Вигоди від зовнішньої торгівлі.
7	Торговельна політика (2 год) 1. Види торговельної політики. 2. Інструменти протекціоністської політики. 3. Нетарифні обмеження в міжнародній торгівлі.

8	Економічне зростання та його фактори (2 год) 1. Поняття економічного зростання, його вимір. 2. Фактори економічного зростання. 3. Моделі економічного зростання. 4. Вплив НТП на економічне зростання.
---	--

Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аналіз та теорія фірми (14 год)	
9	Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги (2 год) 1. Економічна природа попиту та пропозиції. 2. Функція попиту. Закон попиту. Нецінові фактори попиту. 3. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. 4. Рівновага попиту і пропозиції.
10	Еластичність попиту й пропозиції (2 год) 1. Поняття еластичності. Цінова еластичність попиту. 2. Фактори цінової еластичності попиту. 3. Перехресна еластичність попиту та еластичність попиту за доходом. 4. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції.
11	Аналіз поведінки споживача (2 год) 1. Основи теорії поведінки споживача. 2. Споживчі уподобання. 3. Крива байдужості (індиферентності). Карта кривих байдужості. 4. Бюджетне обмеження. 5. Рівновага споживача.
12	Теорія фірми: виробництво і витрати (2 год) 1. Фірма як економічний суб'єкт. 2. Доходи фірми: загальні, середні, граничні. 3. Виробнича функція. Ізокванта. 4. Витрати фірми у короткостроковому періоді. 5. Витрати фірми в довгостроковому періоді.
13	Недосконала конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія (2 год) 1. Особливості ринку монополістичної конкуренції. 2. Стратегія фірми в умовах монополістичної конкуренції. 3. Особливості поведінки олігополістів на ринку. 4. Моделі олігополій.
14	Монополія: антимонопольна політика (2 год) 1. Монополія та її різновиди. 2. Монопсонія. 3. Антимонопольна політика.
15	Ринки факторів виробництва: праця, капітал та природні ресурси (2 год) 1. Попит і пропозиція на фактори виробництва. 2. Ринок послуг праці. 3. Ринок капіталів. 4. Ринок землі. Рента.

Заочна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
Змістовий модуль 1. Економічна система, показники та моделі її розвитку (4 год.)	
1	Предмет і методи мікро-макроекономіки (2 год) 1. Предмет і задачі курсу 2. Об'єкти і суб'єкти макроекономіки 3. Макроекономіка та економічна політика 4. Методи макроекономіки
2	Економічна система. Показники функціонування економічної системи (2 год) 1. Поняття та основні ознаки економічної системи 2. Використання виробничих ресурсів 3. Соціально-економічні проблеми повної зайнятості ресурсів. 4. Загальна характеристика валового внутрішнього продукту. 5. Основні макроекономічні показники. 6. Принципи та особливості розрахунку ВВП.
Змістовий модуль 2. Мікроекономічний аналіз та теорія фірми (2 год)	
3	Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги (2 год) 1. Економічна природа попиту та пропозиції. 2. Функція попиту. Закон попиту. Нецінові фактори попиту. 3. Функція пропозиції. Закон пропозиції. Нецінові фактори пропозиції. 4. Рівновага попиту і пропозиції.

4.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми (питання)	К-ть годин	
		денна	заочна
1.	Предмет і методи мікро-макроекономіки	2	-
2.	Економічна система. Показники функціонування економічної системи	2	2
3.	Макроекономічна нестабільність	-	-
4.	Бюджетно-податкова політика	2	-
5.	Грошовий ринок та монетарна політика	2	-
6.	Міжнародна торгівля та її теорії	2	-
7.	Торгівельна політика	-	-
8.	Економічне зростання та його фактори	2	-
	Модульна контрольна робота №1	2	-
9.	Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги	2	2
10.	Еластичність попиту й пропозиції	2	-
11.	Аналіз поведінки споживача	2	-
12.	Теорія фірми: виробництво і витрати	2	-

13.	Недосконала конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія	-	-
14.	Монополія: антимонопольна політика	2	-
15.	Ринки факторів виробництва: праця, капітал та природні ресурси	2	2
	Модульна контрольна робота №2	2	-
Разом		28	6

4.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Предмет і методи мікро-макроекономіки	2	6
2	Економічна система. Показники функціонування економічної системи	2	6
3	Макроекономічна нестабільність	4	6
4	Бюджетно-податкова політика	4	6
5	Грошовий ринок та монетарна політика	4	8
6	Міжнародна торгівля та її теорії	4	8
7	Торговельна політика	4	8
8	Економічне зростання та його фактори	4	6
9	Підготовка до модульної контрольної роботи 1	3	-
10	Попит і пропозиція: аналіз часткової рівноваги	4	6
11	Еластичність попиту й пропозиції	4	8
12	Аналіз поведінки споживача	4	8
13	Теорія фірми: виробництво і витрати	4	8
14	Недосконала конкуренція: монополістична конкуренція та олігополія	4	8
15	Монополія: антимонопольна політика	4	8
16	Ринки факторів виробництва: праця, капітал та природні ресурси	4	8
17	Підготовка до модульної контрольної роботи 2	3	-
	Разом	62	108

4.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

До індивідуального завдання з мікро та макроекономіки відноситься виконання рефератів, котрі необхідні для поглибленого вивчення однієї з проблем мікро чи макроекономіки. У рефераті повинно бути відображено знання основних напрямів та підходів до вирішення тієї чи іншої економічної проблеми, знання вітчизняної економічної літератури, статистичного і фактичного матеріалу з даної теми.

Теми рефератів (презентацій) індивідуальних завдань за вибором

1. Становлення та розвиток макроекономічної теорії.
2. Проблеми, які вивчає та вирішує макроекономіка.
3. Роль держави у становленні соціально-орієнтованої ринкової системи
4. Становлення та розвиток системи макроекономічних показників
5. Система національних рахунків.
6. Прибуток та рента як джерела доходу.

7. Розподіл доходу. Нерівність в розподілі доходів.
8. Валовий внутрішній продукт України та його структура.
9. Факторні доходи з-за кордону та їх частка у структурі ВВП.
10. Циклічність як форма економічного розвитку.
11. Безробіття і проблема рівноваги на ринку праці.
12. Економічні та соціальні наслідки безробіття в Україні.
13. Бідність та система соціального захисту населення.
14. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса.
15. Інфляційні процеси в Україні.
16. Особливості фіскальної політики в Україні.
17. Державний бюджет України.
18. Макроекономічні наслідки державної заборгованості.
19. Непрямі податки та особливості їх нарахування.
20. Причини нестабільності грошово-кредитної системи України.
21. Кейнсіанські та монетаристські погляди на грошову політику.
22. Сучасна грошово-кредитна політика України.
23. Грошовий ринок України.
24. Банківська система України.
25. Економічні переваги.
26. Парадокс Леонтьєва.
27. Зовнішньоекономічна політика України.
28. Експансіоністська торговельна політика.
29. Антидемпінгові заходи
30. Вплив міжнародної торгівлі на економіку України.
31. Модель економічного зростання Харода-Домара.
32. Модель економічного зростання Р. Солоу.
33. Загальна характеристика попиту та пропозиції.
34. Теорія ціноутворення Альфреда Маршалла.
35. Механізм утворення ринкової рівноваги.
36. Нецінові фактори, що визначають попит і пропозицію.
37. Еластичність попиту за доходом.
38. Види цінової еластичності попиту.
39. Теорія поведінки споживача.
40. Вибір в умовах обмеженості ресурсів.
41. Моделювання поведінки споживача в умовах обмеженості ресурсів.
42. Технологія виробництва.
43. Фірма в ринковій економіці
44. Розвиток малого бізнесу в Україні.
45. Теорія витрат.
46. Диференціація продукту на ринку монополістичної конкуренції.
47. Нецінова конкуренція. Реклама. Моделі олігополістичного ціноутворення.
48. Цінова дискримінація.
49. Обмеження влади над ринком: антимонопольне законодавство.
50. Ринки ресурсів виробництва в умовах недосконалої конкуренції.

51. Ринок праці в Україні.
52. Капіталовкладення, час та ринки капіталу.
53. Регулювання конкуренції як діяльність держави.
54. Формування моделі державного регулювання конкуренції в Україні.
55. Державне регулювання конкуренції на товарному і фінансовому ринках.
56. Сучасні інструменти регулювання рівня конкуренції.
57. Монополізація економіки: сутність, позитивні та негативні аспекти.
58. Особливості монополізації економіки в Україні.
59. Природні монополії в Україні: економічні особливості, проблеми державного регулювання і законодавчого забезпечення.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні лекційних і семінарських занять освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання.

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу здобувачам вищої освіти отримати теоретичні знання щодо економічних законів розвитку суспільства та набуті загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, які передбачено ОПП «Менеджмент»;
- участі у семінарських заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає розгляд ситуацій з економічних питань;
- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі вищої освіти отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітньої компоненти;
- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами вищої освіти комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань з питань оцінки стану і тенденцій розвитку суспільного виробництва;
- проведення підсумкового контрольного випробування.

Відповідність програмних результатів та методів навчання наведено в таблиці

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі

Україні.	завдання).
ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі завдання).
ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі завдання).
ПРН 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі завдання).
ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі завдання).
ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, аналіз, порівняння, бесіда, навчальна дискусія з проблемних питань, демонстрація мультимедійних презентацій, творчі завдання).
ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, бесіда, дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, підготовка рефератів та презентацій).

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Мікро та макроекономік» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; обговорення проблемних ситуацій та виконання завдань на практичних заняттях; доповіді, презентації, реферати; експрес-тестування (табл. 2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45					
Тема 1	2	-	2	1	5
Тема 2	2	3	2	1	8
Тема 3	2	3	2	1	8
Тема 4	2	3	2	1	8
Тема 5	2	3	2	1	8
Тема 6	2	3	2	1	8
ПК за змістовний модуль 2 - 45					
Тема 7	1	2	1	1	5
Тема 8	1	2	1	1	5
Тема 9	1	2	1	1	5
Тема 10	1	2	1	1	5
Тема 11	1	2	1	1	5
Тема 12	1	2	1	1	5
Тема 13	1	2	1	1	5
Тема 14	1	2	1	1	5
Тема 15	1	2	1	1	5

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Мікро та макроекономік» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – рішення задачі, або розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за

модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3
Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль							Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні відповіді		Виконання практичних завдань		Доповіді, презентації, реферати		Експрес тести			
16	26	26	36	16	26	16			
1	2	2	3	1	2	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0,7	1,5	1,5	2,1	0,7	1,5	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0,5	1	1	1,5	0,5	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-0,2	0-0,5	0-0,5	0-1	0-0,2	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

– бали за змістовні модулі – до 90 балів,

- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента Бухгалтерський облік

Бал за змістові модулі (БЗМ)															Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього -0-5)	Сума
Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)																	
Змістовий модуль 1 (ЗМ 1)						Змістовний модуль 2 (ЗМ 2)											
Поточний контроль - 45						Поточний контроль - 45											
Г1	Г2	Г3	Г4	Г5	Г6	Г7	Г8	Г9	Г10	Г11	Г12	Г13	Г14	Г15	0-5	0-5	100
5	8	8	8	8	8	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль - 45						Модульний контроль - 45											
Разом за змістовий модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1						Разом за змістовий модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2											
		Бзм = (ЗМ1 + ЗМ2) : 2															

викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання відповідно до графіку перескладання затвердженого кафедрою.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ECTS згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Мікро та макроекономіка» (короткотривалі курси, вебінари, воркшопи, конференції, круглі столи), спрямовані на розширення знань з сучасних тенденцій розвитку бухгалтерського обліку, удосконалення навичок вирішення практичних проблемних ситуаційних завдань, оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається з формування доповіді та презентації за затвердженою темою. Індивідуальне завдання оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Таблиця 7.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі іспиту проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положення про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженого наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки з дисципліни «Мікро та макроекономіка» для проведення семінарських занять та самостійної роботи здобувачів 1 курсу спеціальності 073 «Менеджмент», рівня вищої освіти першого (бакалаврського). Рекомендовано до друку методичною комісією інженерно-економічного факультету ОДАУ, 54 с.

2. Фонд тестових завдань.

3. Візуальне супроводження курсу з використанням слайдів.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Базилінська, О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.

2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. / Мацелюх Н. П. та ін. Ірпінь, 2018. 298 с.

3. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.

4. Економічна теорія : навч. посібник / за ред.: О.А. Кулініч, Н. М. Зарецька, О. В. Нікітіна. Х.: ХДУХТ, 2016. Частина І. 200 с.

5. Мартин Ольга Максимівна Мікроекономіка: теорія, тести, задачі. Частина І: навчальний посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2021. 271 с. URL: <https://bit.ly/47udN8j>

6. Макроекономіка: базовий курс [Електронний ресурс] : навч. посіб. / [проф. І.Й. Малий, проф. І.Ф. Радіонова, доц. Т.Ф. Куценко, доц. Н.В. Федірко та ін.] — К. : КНЕУ, 2016. — 254 с.

7. Макроекономіка : підручник / О.М. Козакова, Е.М. Забарна. Херсон. Олді-плюс, 2018. 428 с.

8. Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій. [Електронний ресурс] / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. К. КНЕУ, 2017 200 с.

9. Мікро- та макроекономіка: [Електронний ресурс]: навчальний посібник для студентів освітнього ступеня – бакалавр, галузей знань – 07 Управління та адміністрування, 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальностей 075 Маркетинг, 281 Публічне управління та адміністрування, освітні програми – Промисловий маркетинг, Адміністративний менеджмент, Електронне урядування. / уклад. О.І. Андрусь. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,85 Мбайт). – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 325 с. URL: <https://bit.ly/40Bfxue>

10. Мікроекономіка: Навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2022. – 305 с. URL: <https://bit.ly/47qFjmX>

11. Мікроекономіка: підручник / уклад. В. М. Лич, П. М. Куліков, Б. Е. Головаш, В. В. Гончаров. Київ. 2018. 96 с.

12. Кібік О. М., Редіна Є. В., Хаймінова Ю. В., Котлубай В. О., Примаченко І. Ф., Калмикова Н. Ю. Макроекономіка. Мікроекономіка : практикум. Одеса, 2020. 76 с. URL: <https://bit.ly/3sjA6i9>

13. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, 2015. 348 с.

Допоміжна

1. Галицький О. М. Теоретико-методологічні концепти розвитку механізму державного регулювання аграрного виробництва в Україні: Монографія. ТОВ «Домінант», 2017. 312 с.

2. Добрянська Н.А., Галицький О.М., Макодьоб А.В Світові тенденції міграції, її причини та наслідки для держави в умовах глобалізації. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2021. № 3 (17), С. 35-43. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2021/ No3/35.pdf>

3. Макроекономіка - практикум: Методичний посібник до підготовки к семінарським (практичним) заняттям для студентів економічних спеціальностей / Н.М. Крючкова, Ю.В. Пічугіна Одеса. ОНУ імені І.І. Мечникова. 2019. 55 с.

4. Шабатура Т.С., Галицький О.М. Державне регулювання агропродовольчих підприємств України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2019 № 3. С. 89-99.

5. Dobrianska N.A., Halytskyi O.M., Bradul K.S. Unemployment and poverty in Ukraine: current problems and solutions. *Economic journal Odessa polytechnic university* №2 (20). 2022. С 20-27. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2022/No2/20.pdf>

6. Dobrianska N.A., Halytskyi O.M., Lukianchuk K.P. The concept, structure and statistical analysis of the state budget of Ukraine. *Economics: time realities*. №3 (61). 2022. С 33-39. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2022/No3/33.pdf>

9.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Міністерство аграрної політики та продовольства в Україні URL:
<http://minagro.gov.ua/>
2. Головне управління статистики в Одеській області. URL:
www.od.ukrstat.gov.ua/
3. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>